

V Ca 526/20 - Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

LEX nr 3067045

Wyrok

Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 11 września 2020 r.

V Ca 526/20

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: - Sędzia Joanna Machoń Protokolant: - Sekretarz sądowy Rafał Piechota
Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy po rozpoznaniu w dniu 11 września 2020 r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. przeciwko B. W. i T. W. o zapłatę na skutek apelacji T. W. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt VI C 2696/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w jego punkcie pierwszym powództwo oddala;
- w jego punkcie trzecim kwotę 666 (sześćset sześćdziesiąt sześć) złotych podwyższa do kwoty 917 (dziewięćset siedemnaście) złotych;

II. zasądza od Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. na rzecz T. W. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Uzasadnienie faktyczne

Pozwem z dnia 16 lipca 2018 r. (data prezentaty) powód Syndyk masy upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej w W., wniósł o zasądzenie od pozwanych B. W. oraz T. W., kwoty 4.772,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób: od kwoty 665,49 zł od dnia 11 lutego 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 665,49 zł od dnia 11 marca 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 673,76 zł od dnia 24 marca 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 587,76 zł od dnia 24 marca 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 665,49 zł od dnia 11 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 665,49 zł od dnia 11 maja 2017 r. do dnia zapłaty, od kwoty 849,02 zł od dnia 11 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 846,69 zł od dnia 11 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 31 sierpnia 2018 r. Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodnie z żądaniem pozwu.

W dniu 8 sierpnia 2018 r. (data prezentaty) pozwani B. W. oraz pozwany T. W., złożyli sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Nadto wnieśli o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI C 2696/18 zasądził od pozwanych B. W. oraz T. W. solidarnie na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 425,60 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od kwoty 60,80 złotych od dnia 11 lutego 2018 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 60,80 złotych od dnia 11 marca 2018 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 60,80 złotych od dnia 11 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 60,80 złotych od dnia 11 maja 2018 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 60,80 złotych od dnia 11 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty (1.), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (2.), zasądził od powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. na rzecz pozwanego T. W. kwotę 666,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (3.), oraz nakazał zwrócić z sum Skarbu Państwa na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.028,30 złotych tytułem niewykorzystanej zaliczki uiszczonej na poczet kosztów biegłego (4.).

Z powyższym rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego nie zgodził się pozwany T. W., który wywodząc apelację zarzucił mu naruszenie:

- art. 368 § 1 (1) k.p.c. polegający na ustaleniu przez Sąd I instancji, niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, prognozy zakładającej, że pozwani w okresie od 1.02. do 30.06.2018. zużyją miesięcznie 5,5 m³ zimnej wody.
- art. 831 § 1 pkt 10 k.p.c., który wyraźnie wskazuje, że wierzytelności przysługujące spółdzielni mieszkaniowej wobec członków z tytułu opłat, o których mowa w art. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, nie podlegają egzekucji, a więc nie wchodzi w skład masy upadłości.
- art. 63 ustawy prawo upadłościowe wskazującego, że nie wchodzi do masy upadłości mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów art. 831 k.p.c.
- art. 62 ustawy Prawo upadłościowe mówiącego, co wchodzi w skład masy upadłości - majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości, tym samym opłaty eksploatacyjne należne zamiesiace od 02.do 06. 2018 r. nie stanowiły majątku spółdzielni w dniu 20 kwietnia 2015 r. tj. dniu ogłoszenia upadłości.
- art. 4 ust. 6 (3) ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, zobowiązującego do przeznaczania opłat eksploatacyjnych wyłącznie na cele określone w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 19 ust. 3 ustawy prawo spółdzielcze, wyraźnie podkreślającego, że członkowie spółdzielni nie odpowiadają za jej długi.
- art. 144 ust. 1 i art. 160 ustawy prawo upadłościowe określających, że syndyk wykonuje czynności tylko i wyłącznie w sprawach dotyczących masy upadłości i tylko takie sprawy mogą być wszczęte przez syndyka oraz art. 86 prawa upadłościowego i art. 41-43 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, szczegółowo wyliczających, które czynności wykonuje syndyk, po ogłoszeniu upadłości spółdzielni mieszkaniowej,
- art. 54 (1) ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 134 ustawy prawo spółdzielcze wzw. z art. 185 ust. 2 ustawy prawo upadłościowe podkreślających, że

ogłoszenie upadłości niema wpływu na zdolność prawną upadłego, a przepisy dotyczące organów spółdzielni obowiązują podczas upadłości.

Wobec powyższych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 poprzez oddalenie powództwa oraz zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 poprzez zasądzenie od powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. na rzecz pozwanego T. W. kwoty 917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kosztów postępowania w sądzie odwoławczym.

Uzasadnienie prawne

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznając sprawę w granicach apelacji, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Z uwagi na to, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy ograniczył uzasadnienie wyroku do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd Okręgowy przyjmuje za własne poczynione przez Sąd I Instancji ustalenia faktyczne, natomiast nie podziela oceny prawnej zaprezentowanej przez Sąd Rejonowy.

Sąd Okręgowy wskazuje, iż zasadne w niniejszej sprawie jest zastosowanie przywołanych przez pozwanych w apelacji art. 831 § 1 pkt 10 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. za art. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 62 i art. 63 ustawy Prawo upadłościowe.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany trafnie podniósł zarzut braku legitymacji czynnej syndyka masy upadłości Spółdzielni w niniejszym postępowaniu. Sąd Rejonowy odniósł się do tej kwestii nader lakonicznie, wskazując jedynie, że przywołane przez powoda postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z dnia 29 czerwca 2018 r., sygn. akt X GUp169/15 dowodzi istniejącego po stronie powoda prawa do dochodzenia kwot w procesie cywilnym. Sąd Rejonowy skupił się przy tym niemalże wyłącznie na problematyce związanej z wysokością dochodzonych przez powoda kwot i kwestii ciężaru dowodu.

Zdaniem Sądu Okręgowego istotą sporu w niniejszej sprawie oraz podstawą jej rozstrzygnięcia jest ustalenie istnienia bądź nieistnienia legitymacji czynnej po stronie powoda, a tym samym wyjaśnienie kwestii czy opłaty eksploatacyjne wnoszone przez członków spółdzielni oraz właścicieli lokali niebędących członkami podlegają egzekucji i wchodzi w skład masy upadłości spółdzielni mieszkaniowej. Wskazane wyżej problemy mają dla przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenia i warunkują tym samym dalszą merytoryczną analizę tejże.

Przed wszystkim, należy wskazać iż legitymacja czynna zawsze związana jest ściśle ze stroną powodową i oznacza jej uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, natomiast legitymację bierną należy wiązać z osobą pozwanego w procesie - uzasadnia ona tym samym jego występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa jest zatem uprawnieniem konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływająca z prawa materialnego. Legitymacja czynna wiąże się zatem z przepisami prawa materialnego, których treść definiuje jej występowanie bądź nie w konkretnych stosunkach prawnych.

Przenosząc problematykę legitymacji czynnej na kanwę niniejszej sprawy należy wskazać, że jest ona związana z ustaleniem możliwości dochodzenia przez powoda wierzytelności z tytułu opłat, które zgodnie z art. 831 § 1 pkt 10 Kodeksu postępowania cywilnego nie podlegają egzekucji. Zdaniem Sądu drugiej instancji strona pozwana zasadnie powołała się na naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez całkowite ich pominięcie w zakresie przywołanych w apelacji przepisów.

Należy podkreślić, iż jako bezsporne ustalono, iż B. W. oraz T. W. przysługuje, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...), które pozostaje w zasobach upadłej spółdzielni. Bezspornym jest również fakt ogłoszenia upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z siedzibą w W., obejmującej likwidację majątku.

Chybione w tym zakresie jest stwierdzenie sądu I instancji jakoby postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z dnia 29 czerwca 2018 r., sygn. akt X GUp169/15 dotyczące masy upadłości jej składników było wystarczające do stwierdzenia, iż Syndyk jest niewątpliwie uprawniony do dochodzenia zapłaty środków z tytułu opłat na drodze sądowej. Należy zwrócić uwagę, iż w hierarchii źródeł prawa to akty prawa stanowionego takie jak konstytucja, ustawa, ratyfikowana umowa międzynarodowa czy rozporządzenie mają moc stanowienia prawa i prymat w dziedzinie prawotwórstwa. Orzeczenia sądów rzeczywiście mają niepodważalną rolę w tworzeniu wykładni prawa w procesie jego stosowania, natomiast same w sobie nie są aktami tworzenia prawa. W związku z powyższym, dla istoty rozstrzygnięcia niniejszej sprawy konieczne jest uwzględnienie przepisów, na które powołali się w apelacji pozwani.

Zgodnie z art. 831 § 1 pkt 10 k.p.c. "Nie podlegają egzekucji wierzytelności przysługujące spółdzielni mieszkaniowej wobec członków spółdzielni i osób niebędących członkami spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu albo własność lokalu, z tytułu opłat, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 845 i 1230 oraz z 2019 r. poz. 1309), jak również środki, będące w dyspozycji spółdzielni w związku z wnoszeniem tych opłat, chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z wykonaniem przez wierzyciela zobowiązań, które miały być zaspokojone z opłat, o których mowa w art. 4 tej ustawy." Przepis ten w sposób klarowny i jasny wskazuje, że wierzytelności (z tytułu opłat wskazanych w art. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych) przysługujące spółdzielni mieszkaniowej wobec członków spółdzielni nie podlegają egzekucji. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych stanowi natomiast w art. 4, iż podmioty, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, zobowiązane są uiszczać opłaty tytułem utrzymania i eksploatacji nieruchomości w części przypadającej na ich lokale. W tym miejscu należy podkreślić, iż doktryna i orzecznictwo stoi na stanowisku, iż za koszty eksploatacyjne wymienione we wspomnianym artykule można uznać: koszty dostaw usług świadczonych na rzecz danej nieruchomości jak np. dostawy wody, energii, odbioru ścieków, wywozu śmieci, koszty robót budowlanych, bieżącej konserwacji, bieżących napraw i remontów (wraz z kosztami dokumentacji i kosztami administracyjnymi), koszty utrzymania i konserwacji instalacji i urządzeń technicznych położonych w obrębie nieruchomości, koszty utrzymania zieleni, sprzątnięcia dróg, placów, chodników (w tym wydatki na wynagrodzenie dla

pracowników), podatek od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, jak też koszty zarządzania nieruchomością. Składniki te są zatem z mocy samego prawa wyłączone spod egzekucji. Przepisy poprzednio obowiązujące zaliczały opłaty za media (np. prąd, woda, gaz) do składników podlegających egzekucji prowadzonej przeciwko spółdzielni jako dłużnikowi. Taki stan rzeczy skutkowało powstaniem zaległości płatniczych wobec dostawców mediów, których negatywne skutki odczuwali mieszkańcy zasobu spółdzielczego, pomimo terminowego regulowania swoich należności. Obowiązujące rozwiązanie skutkuje wyłączeniem spod egzekucji skierowanej przeciwko spółdzielni, jako dłużnikowi, opłat wnoszonych przez osoby zamieszkujące w zasobach spółdzielni mieszkaniowej na poczet dostarczanych mediów, co było celowym zabiegiem ustawodawcy, w celu uchronienia lokatorów przed odłączeniem mediów z uwagi na zadłużenie spółdzielni.

Istotne znaczenie mają tutaj także przywołane przez powodów przepisy ustawy Prawo upadłościowe, które wskazują, iż z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości (art. 61), natomiast również ta ustawa podkreśla, że do masy upadłości nie wchodzi mienie, które jest wyłączone od egzekucji na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Zasadnie również podnosi skarżący, iż do czynności, które może podejmować syndyk zalicza się zarządzanie masą upadłości. w niniejszej sprawie z uwagi na ustawowe wyłączenia nie jest on uprawniony do dochodzenia zapłaty zaległych opłat z tytułu kosztów eksploatacyjnych. Nie ulega wątpliwości, że opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i rozliczenie wody są opłatami eksploatacyjnymi, co sam powód podkreślił w uzasadnieniu pozwu. Skoro zatem obydwie strony nie kwestionują charakteru zadłużenia z tytułu opłat eksploatacyjnych, natomiast Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawa prawo upadłościowe wskazuje enumeratywnie przypadki wyłączeń z egzekucji oraz jakie składniki nie należą do masy upadłościowej, nie budzi wątpliwości to, iż syndyk Spółdzielni nie posiada legitymacji czynnej do dochodzenia wskazanych kwot.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż syndyk jest uprawniony do podejmowania działań tylko i wyłącznie w sprawach dotyczących masy upadłości, ponadto przepisy art. 41-43 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (na które również powołuje się powód w apelacji) wskazują na zakres działań syndyka, jakie może podejmować na rzecz spółdzielni. Ponownie podkreślić należy, iż po ogłoszeniu upadłości w odniesieniu do masy upadłości wyłączną legitymację procesową ma Syndyk, który działa samodzielnie jako strona procesu. Jednak w sprawach nie dotyczących masy upadłości działa sam upadły reprezentowany przez zarząd.

W świetle powyższych uwag roszczenie powoda należało uznać za bezzasadne w całości. Skoro syndyk spółdzielni mieszkaniowej w upadłości jest zarządcą masy upadłości spółdzielni, można wywodzić jego uprawnienia jedynie do rozporządzania tą częścią majątku spółdzielni, która stanowi masę upadłości. Ponadto, ustawodawca celowo wprowadza zapisy dotyczące konkretnych działań podejmowanych przez syndyka - brak jest w tym zakresie podstaw do zastosowania wykładni rozszerzającej, w szczególności w odniesieniu do składników należących do masy upadłości.

W opinii Sądu Okręgowego, sąd I instancji nie zastosował, a tym samym nie dokonał właściwej subsumcji przepisów przywołanych przez pozwanego w apelacji tj. art. 831 § 1 pkt

10 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 62 i art. 63 ustawy Prawo upadłościowe.

Skoro zatem strona powodowa nie posiadała legitymacji do dochodzenia kwot wskazanych w pozwie, za bezprzedmiotowe należało uznać rozważania odnoszące się do ich wysokości.

W związku z powyższym na podstawie art. 386 § 1 Sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej rozstrzygnięto w pkt 2 wyroku w oparciu o treść art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.